

Råstofindvinding Samsø

Markfirbenundersøgelse ved Trekanten

Rekvirent: Brattingsborg Gods

Click or tap here to enter text.

Indhold

1	Indledning.....	2
2	Beskrivelse af området	2
3	Metode.....	3
4	Artens forekomst på Samsø og i undersøgelsesområdet.....	4
5	Konklusion.....	5
6	Kortbilag	6
7	Referencer.....	6

Rev.nr.	Dato	Beskrivelse	Udarbejdet af	Kontrolleret af	Godkendt af
1	20.06.2022	Notat	RBL	MHES	MHES

1 Indledning

Brattingsborg Gods og Region Midtjylland ønsker at udlægge et nyt råstofområde i Trekanten på Samsø. Det areal som fremgår af den nuværende råstofplan, har vist sig at være uden de forventede råstoffer. Ejer (Brattingsborg Gods) og Region Midtjylland ønsker på den baggrund, at udpege et nyt indvindingsområde nord for det nuværende indvindingsområde.

I forbindelse med Regionens forslag til en ny råstofplan Aarhus Kommune har ønsket en kortlægning af forekomsten af markfirben i området.

Dette notat er resultatet af en eftersøgning af markfirben i den eksisterende råstofgrav og især inden for det nye råstofområde, nord for eksisterende råstofgrav.

2 Beskrivelse af området

Undersøgelsesområdet fremgår af kortbilag.

Undersøgelsesområdet udgør en lille del af et større område med gammel tilgroet og tilplantet hede på gammel sandbund tæt på kysten. Råstofindvindingen har resulteret i, at dele af arealet er lysåbent med bart sand og en del søer, hvilket gør området mere forskelligartet. Nord for den tilgroede hede er der et lysåbent afgræsset hedeområde ud mod Stavns Fjord.

Langs kanterne af råstofgraven er der stejle skrænter, som i overvejende grad er et resultat af, at bunker af sand er samlet ved råstofgravningen. Mellem den eksisterende råstofgrav og det nye råstofområde ligger der en række søer der stammer fra efterbehandlingen af råstofgravningen. Vest for råstofgraven er der et smalt bælte med tilgroet hede og derefter hede ud mod stranden.

Figur 1 Den aktive råstofgrav med egnede ynglesteder for markfirben på voldene i kanten (til venstre) og omkring maskinerne.

3 Metode

Undersøgelsesområdet er besigtiget 4/6-2022 med henblik på at kortlægge forekomsten af markfirben. Undersøgelsen blev foretaget i solrigt og nogenlunde varmt vejr (12-16°C). Dog var det overskyet indtil kl. 11:07, men herefter klar himmel uden skyer.

Undersøgelsen af markfirben er foretaget med udgangspunkt i metoden beskrevet til basisovervågningen (NOVANA) af markfirben. Til registrering af markfirben benyttes en standardiseret metode beskrevet i en teknisk anvisning (Therkildsen, Søgaard, & Adrados, 2019). Ifølge den tekniske anvisning skal markfirben eftersøges i solrigt vejr med over 15 °C i perioder hvor de er aktive. Dette kan være om foråret, hvor de voksne individer begynder at blive aktive og parrer sig. I denne periode har hannerne en karakteristisk grøn farve. Eller det kan være senere i forsommeren hvor hunnerne er aktive op til æglægningen i juni måned. Endeligt kan markfirben eftersøges i august og september fra ungerne klækker til markfirbenene går i hi. Dette sker for de voksnes vedkommende fra september, men ungerne kan være aktive helt hen til november.

Figur 2 Lysåben lokalitet under luftledningerne der er levested for markfirben fundet ved feltundersøgelserne.

4 Artens forekomst på Samsø og i undersøgelsesområdet

Arten er jævnfør Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV registreret i alle 10 x 10 km kvadrater på Samsø (Søgaard & Asferg, 2007). Dette svarer dog ikke til artens aktuelle udbredelse i området, idet arten gennem de seneste årtier er gået meget tilbage i Danmark og forsvundet fra mange især indlandslokaliteter. Markfirben er dog stadig vidt udbredt på den nordlige halvdel af Samsø (Naturbasen, 2022; Danmarks Naturdata, 2022). Især er arten kendt fra Trekanten og Nordby Bakker.

Derfor var det ikke overraskende, at markfirben ved besigtigelsen 4/6-2022 blev fundet i og ved råstofgraven i Trekanten og at arten dermed forekommer i undersøgelsesområdet. Der blev registreret 10 individer, hvoraf de 9 var voksne og en enkelt var fra sidste år. Langt de fleste registreringer fra i det lysåbne hedeområde lige nord for råstofgraven til dels under luftledningerne. Der blev dog også truffet enkelte individer inde i plantagen nord for grusgraven hvor der var lysninger med lyng i bunden.

Det lykkedes ikke ved besigtigelsen at finde markfirben i den aktive råstofgrav. Alle observationerne blev gjort udenfor den aktive råstofgrav, men tæt på de bare sandflader i kanten af råstofgraven. Tidligere er markfirben også fundet i den aktive råstofgrav (Naturbasen, 2022). Arten er også fundet i de reetablerede dele af råstofgraven (Naturbasen, 2022). Der er ved besigtigelsen i juni 2022 også fundet flere gode yngle- og levesteder for markfirben i kanten af og i de mere inaktive dele af råstofgraven.

Figur 3: Solbadende markfirben lige nord for råstofgraven i Trekanten, Samsø.

Figur 4: Lokaltet inde i skoven nord for råstofgraven med fund af markfirben.

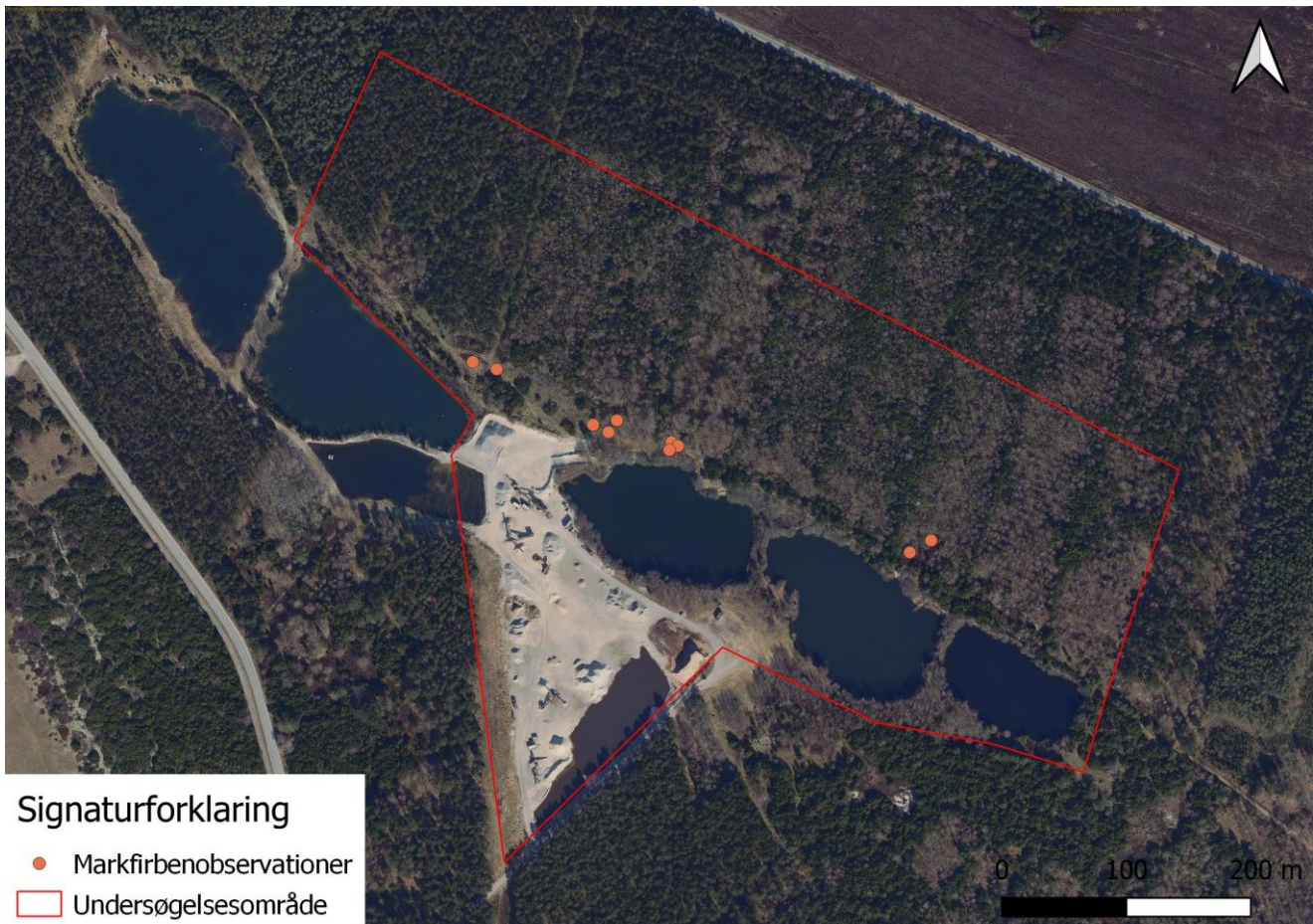

5 Konklusion

Markfirben er fundet omkring grusgravsområdet ved Trekanten på Samsø ved besigtigelse i juni 2022.

Generelt trives markfirben ofte i og omkring aktive grusgrave. Dette er bekræftet ved undersøgelsen. Råstofgravning i det nye område vil med den rigtige efterbehandling til lysåbne og tørre naturområder, medføre flere levesteder for markfirben.

6 Kortbilag

7 Referencer

Danmarks Naturdata. (19. 06 2022). naturdata.miljoeportal.dk.

Naturbasen. (2022). Danmarks Nationale artsportal: www.naturbasen.dk/ (NIRAS licensnr. E03/2014).

Søgaard, & Asferg. (2007). *Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV*. DMU Århus Universitet, Rapport nr 635.

Therkildsen, O., Søgaard, B., & Adrados, L. (11. 10 2019). Overvågning af markfirben *Lacerta agilis*.